

FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ 1

PŘEDNÁŠKA HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ VE SVĚTĚ
MVŠO

Téma

- Harmonizace účetnictví ve světě
- Direktivy EU, IAS, IFRS, GAAP

Harmonizace účetnictví

- Globální charakter ekonomiky vyvolává tlak na **sjednocení informačních systémů**, které by zajistily **srovnatelnost, srozumitelnost a spolehlivost informací**.
- Uvedené probíhá také v účetnictví.
- Základním zdrojem ekonomických informací jsou účetní výkazy, proto se současné směry ***harmonizace účetnictví*** ve světě zaměřují právě na účetní výkaznictví.

Harmonizace účetnictví

- Významnou úlohu v počátcích harmonizace účetnictví v Evropě měly účetní směrnice Evropské unie – tzv. ***direktivy***.
- V současné době mají zásadní význam v harmonizaci účetnictví ***Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*** (IFRS = International Financial Reporting Standards) a ***US GAAP*** (General Accepted Accounting Principles).

Direktivy EU

- První překážky fungování společného trhu se začaly objevovat již **v okamžiku vzniku celní unie**.
- Ty vedly k jednoznačnému závěru, že je zapotřebí tyto překážky odstranit.
- Prvním zásadním dokumentem Evropské unie k harmonizaci účetnictví byla Čtvrtá směrnice Rady 78/660/EHS z 25. července 1978 (dále jen 4. direktiva).
- **4. direktiva** stanovila **závazné vzory pro rozvahu a výsledovku a minimální obsah komentáře k účetní závěrce a výroční zprávě**. Pro tuto direktivu je typické, že obsahuje velký počet variantních řešení. Právo volby omezuje srovnatelnost informací získaných z účetních výkazů.

Direktivy EU

- Druhou stěžejní směrnicí byla Sedmá směrnice Rady 83/349/EHS z 13. června 1983 (dále jen 7. direktiva).
- **7. direktiva** obsahovala celkem 6 oddílů, které byly tematicky zaměřené na oblast konsolidované účetní závěrky. Po směrnici, která byla určena pro konsolidované účetní závěrky podnikatelských subjektů, vyšly ještě další dvě, které byly určeny **pro banky** (Směrnice Rady 86/635/EHS ze dne 8. prosince 1986 o ročních konsolidovaných účetních závěrkách pro banky a ostatní finanční instituce) a **pro pojišťovny** (Směrnice Rady 91/67/EHS ze dne 19. prosince 1991 o ročních a konsolidovaných účetních závěrkách pro pojišťovny).

Direktivy EU

- Uvedené direktivy měly **právní povahu směrnice**, a proto jejich účinek nebyl tak vysoký, jak bylo očekáváno, neboť nebyly rozpracovány do úrovně účetních standardů.
- V důsledku práva volby a snahy respektovat národní účetní specifika jednotlivých zemí, právní a ekonomické prostředí, **nebyly výstupy účetnictví plně srovnatelné ani v rámci Evropské unie, ani celosvětově**.
- Dalším nedostatkem direktiv je, že **nemají charakter právní normy**.

Direktivy EU

- Nízká spolehlivost a srovnatelnost účetních výkazů a variantnost řešení měly za následek, že účetní závěrky sestavené v souladu s direktivy Evropské unie **nebyly světovými burzami uznávané**.
- Z tohoto důvodu bylo **nutné provést změnu**.
- Prvotní myšlenkou byly vytvoření zcela nového účetního systému, od této myšlenky bylo ale upuštěno, neboť ve světě již existovaly dva účetní systémy, které **byly burzou uznávané – IFRS a US GAAP**.

Direktivy EU

- Zahájením **Nové strategie harmonizace účetnictví** byla upřednostněna **orientace účetního výkaznictví k IFRS**.
- Nařízení č. 1606/2002 ze dne 19. července 2002 o uplatňování mezinárodních účetních standardů otevírá další etapu harmonizace označenou jako **Strategie účetního výkaznictví EU: Cesta vpřed**.
- Toto nařízení ukládá povinnost, jak uvádí Devallle a kol. (2010), **sestavovat konsolidované účetní výkazy v souladu s předpisy IFRS pro společnosti, které chtějí obchodovat na mezinárodních kapitálových trzích, s aplikací nejpozději od roku 2005.**

Direktivy EU

- Tato povinnost se promítla také do zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví upravující účetnictví v České republice.
- Účetní jednotky, které jsou obchodní společnostmi a jsou emitentem cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech Evropské unie, **musí účtovat a sestavovat účetních závěrku v souladu s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví.**

Direktivy EU

- Významným milníkem bylo vydání směrnice 2013/34/EU Evropského parlamentu a Rady o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, **o změně směrnice** Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a **o zrušení směrnic** Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS.
- **Členské státy Evropské unie jsou povinny mít právní předpisy v souladu s touto směrnicí do 20. května 2015.**

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

- **Mezinárodní standardy účetního výkaznictví** jsou jedním ze dvou směrů harmonizace účetnictví ve světě.
- Standardy vydávané **v letech 1973-2000** jsou označovány jako **IAS** (International Accounting Standards). Tyto standardy vydával Výbor pro mezinárodní účetní standardy (IASC – International Accounting Standards Committee).
- Standardy vydávané **po roce 2000** jsou označovány jako IFRS, vydává je Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB – International Accounting Standards Board).

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

- Stávající standardy označované jako IAS zůstávají nadále v platnosti do doby, než budou nahrazeny standardy **IFRS**.
- Systém Mezinárodních standardů účetního výkaznictví nezahrnuje jen samotné účetní standardy IAS nebo IFRS, ale také Koncepční rámec, interpretace ke standardům (ke standardům IAS byly Stálým interpretačním výborem - Standing Interpretations Committee - vydávány interpretace SIC, ke standardům IFRS vydává Výbor pro interpretace mezinárodních standardů účetního výkaznictví – International Financial Reporting Interpretation Committee interpretace označované jako IFRIC), a nezbytný úvod a předmluvu k výkladu standardů.

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

- Mezinárodní standardy účetního výkaznictví představují **propracovaná pravidla pro účetní výkaznictví.**
- V porovnání s českým účetním systémem **nenařizují žádné konkrétní metodické účetní postupy.**

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

- Vznik mezinárodních účetních standardů spadá do **roku 1973**, kdy byl **založen Výbor pro mezinárodní účetní standardy**.
- **Výbor pro mezinárodní účetní standardy** byl soukromou organizací profesních účetních z různých zemí světa.
- O významnosti tohoto výboru svědčí skutečnost, že počet členů se neustále zvyšoval. Náročnost a složitost aplikace standardů v řadě zemí byla **příčinou vzniku Stálého interpretačního výboru**, jehož úlohou bylo posuzovat vybrané účetní problémy a k nim vytvořit interpretaci sjednocujících řešení.

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví

- Nová struktura vznikla v roce **2001**.
- Cílem bylo zajištění vyšší nezávislosti.
- Výbor pro mezinárodní účetní standardy se přeměnil na **Radu pro mezinárodní účetní standardy**. Významný byl **vznik Nadace IASC (která se v lednu 2010 přejmenovala na nadaci IFRS)**, jíž podléhá Rada pro mezinárodní účetní standardy, poradní výbor a interpretační výbor. **Hlavním cílem Rady pro mezinárodní účetní standardy je vytvoření vysoce kvalitních a globálně platných účetních standardů, které jsou nezbytné pro získávání transparentních a srovnatelných informací z účetních závěrek.**

US GAAP

- **US GAAP** jsou volně překládány jako všeobecně uznávané účetní principy.
- **US GAAP** vznikly již ve 30. letech 20. století v důsledku krachu na newyorské burze.
- Tehdy se došlo k závěru, že jednou z příčin špatné situace na burze byly účetní výkazy, které **nebyly dostatečně přesné a věrohodné a neměly dobrou vypovídající schopnost.**

US GAAP

- **US GAAP** představují **nejucelenější a nejvypracovanější** soubor požadavků na obsah, formu a zveřejňování účetních závěrek.
- **Způsoby účtování a vykazování** jsou usměrňovány profesními organizacemi účetních a auditorů a legislativně **se upravují** jenom **v případě konfliktů**.
- Obsah a forma výkazů sestavených v souladu s US GAAP **není pevně daná**.

US GAAP

- US GAAP stejně jako IFRS **nemají definovanou účtovou osnovu.**
- Oba systémy (US GAAP a IFRS) jsou **postaveny na obdobných principech** a neexistují mezi nimi zásadní rozpory.

Testové otázky

1. Z hlediska časového jsou nejstarší:
 - a) US GAAP
 - b) IAS
 - c) IFRS

2. IFRS vydává:
 - a) IASB
 - b) IASC
 - c) IASD

Testové otázky - Odpovědi

- 1) a
- 2) a.

4 KONTROLNÍ OTÁZKY K VYPRACOVÁNÍ

1. Charakterizujte současnou úlohu Direktiv při harmonizaci účetnictví.
2. Stručně charakterizujte pojem Mezinárodní účetní standardy
3. Co je cílem Rady pro mezinárodní účetní standardy?
4. Jaké oblasti účetnictví jsou upraveny v GAAP?